

ZMIANY W PODATKU OD TOWARÓW i USŁUG - w trakcie 2019 r. i od 1.01.2020 r.

Zmiany w podatku VAT w 2019 r. zostały wprowadzone przepisami poniższych ustaw:

- 1) z dnia 12.04.2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019r. poz.1018) - wprowadza zmiany dotyczące utworzenia tzw. "białej listy" zmieniając ustawę o podatku VAT, podatku dochodowym (art. 22p) i Ordynacja podatkowa.
- 2) z dnia 4.07.2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019r. poz.1520) - zmiany w zakresie MPP, definicja pierwszego zasiedlenia, katalogu podmiotów, które nie mogą korzystać ze zwolnienia podmiotowego z VAT, zwrotu VAT w terminie 25 dni, zasad wykreślenia podatników z rejestru VAT i przywracania zarejestrowania oraz nakładania sankcji w VAT.

BIAŁA LISTA PODATNIKÓW VAT

⇒ Biała lista zastąpiła trzy dotychczasowe wykazy:

- zawierający dane o firmach, którym naczelnik urzędu skarbowego odmówił rejestracji, oraz tych, które straciły status podatnika VAT (zostały wykreślone z rejestru – tzw. czarna lista podatników),
- informujący o podatnikach, którym przywrócono rejestrację dla celów VAT,
- potwierdzający status podatników VAT czynnych oraz zwolnionych.

Przedsiębiorcy nie będą więc musieli szukać informacji o kontrahencie w trzech różnych miejscach.

⇒ Wykaz jest dostępny na stronie internetowej resortu finansów i umożliwia sprawdzenie, czy podmiot znajduje się w wykazie na wybrany dzień, przypadający nie wcześniej niż w okresie 5 lat poprzedzających rok, w którym podmiot jest sprawdzany.

Wykaz "białej listy" jest aktualizowany w dni robocze, raz na dobę. W wykazie tym uwidocznił się rachunek płatniczy podatnika VAT.

⇒ Kto zapłaci należność na inny rachunek, będzie musiał od początku 2020 r. liczyć się z podatkowymi konsekwencjami (sankcjami).

Po pierwsze, nie będzie mógł zaliczyć opłaconego w ten sposób wydatku do kosztów uzyskania przychodu (KUP). Po drugie, odpowie solidarnie ze sprzedawcą, całym swoim majątkiem, za nierozliczony przez niego VAT w części przypadającej proporcjonalnie na tę dostawę towarów lub świadczenie usług.

⇒ Przedsiębiorca ma możliwość uniknięcia sankcji podatkowych, jeśli w 3 trzech dni od zlecenia przelewu na rachunek bankowy nieujawniony na liście zawiadomi o tym naczelnika US właściwego dla wystawcy faktury.

W zawiadomieniu ZAW-NR musi wskazać co najmniej:

- swoją nazwę oraz adres siedziby, a jeśli jest osobą fizyczną – imię i nazwisko oraz stałe miejsce prowadzenia działalności lub jeśli go nie ma, adres miejsca zamieszkania
- dane wystawcy faktury wskazane na fakturze (numer identyfikacyjny, nazwę albo imię i nazwisko oraz adres);
- numer rachunku, na który dokonano zapłaty należności;
- wysokość należności zapłaconej za pomocą tego przelewu oraz dzień jego zlecenia.

⇒ Alternatywą dla zawiadomienia ZAW-NR jest skorzystanie z MPP (mechanizmu podzielonej płatności), przy czym MPP uchroni jedynie od solidarnej odpowiedzialności w VAT.

Zapłata na rachunek spoza białej listy, mimo że dokonana w systemie MPP, nie pozwoli zaliczyć opłaconego w ten sposób wydatku (ceny netto) do kosztów uzyskania przychodu (KUP).

U W A G A

W toku legislacyjnym jest nowelizacja ustawy, która przewiduje także po zapłacie w systemie MPP uniknąć sankcji w zakresie KUP.

O B O W I A Z K O W Y S P L I T P A Y M E N T (M P P) od 1.11.2019

⇒ Obligatoryjna forma mechanizmu podzielonej płatności (MPP) będzie stosowana w odniesieniu do dostaw towarów i świadczenia usług, które zasadniczo dotychczas objęte są reżimem odwrotnego obciążenia oraz odpowiedzialnością solidarną.

⇒ Podzielona płatność polega na dzieleniu przelewu z zapłatą za zakupiony towar/usługę na dwie części, gdzie wartość netto trafia na rachunek bieżący sprzedawcy (bądź jego rachunek w SKOK), a podatek VAT na wyodrębniony rachunek VAT. Takiego technicznego podziału dokonuje bank na podstawie komunikatu przelewu wystosowanego przez podatnika.

⇒ MPP stosowany będzie w stosunku do dostawy paliw, stali i wyrobów stalowych, złomu i odpadów, metali szlachetnych (np. złoto i srebro) i nieszlachetnych, np. miedz. Ponadto, objęte nią będą np. tablety, smartfony, konsole, usługi budowlane. Obowiązek ten będzie dotyczyć także płatności za części i akcesoria do pojazdów silnikowych, węgiel i produkty węglowe, maszyny i urządzenia elektryczne, ich części i akcesoria. Objęte MPP pozycje wymienione są w w specjalnym załączniku nr 15 do ustawy o VAT (zawiera 150 pozycji).

⇒ Obowiązkowy MPP będzie stosowany w przypadku faktur, których wartość brutto przekracza 15 tys. zł lub równowartość tej kwoty, i w których wykazano transakcje w zakresie towarów lub usług wymienionych w załączniku nr 15. Faktury opiewające na kwoty poniżej 15 tys. zł będą podlegały rozliczaniu na ogólnych zasadach. W transakcjach takich nabywca będzie mógł jednak dobrowolnie stosować mechanizm podzielonej płatności.

⇒ Za nieumieszczenie na wystawianej fakturze oznaczenia, że faktura ta, z uwagi na przedmiot transakcji, powinna zostać zapłacona z zastosowaniem "mechanizmu podzielonej płatności", będzie grozić sankcja w wysokości 30 % kwoty podatku wykazanego na fakturze, chyba że nabywca podzielił płatność.

⇒ W stosunku do osób fizycznych, które za ten sam czyn ponoszą odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe albo za przestępstwo skarbowe, dodatkowego zobowiązania podatkowego nie ustala się.

⇒ Ustawodawca nie oszczędził też nabywców towarów i usług wymienionych w załączniku nr 15 do ustawy, którzy nie dokonają zapłaty w ramach podzielonej płatności. Dla nich sankcja będzie taka sama.

U W A G A

Biorąc pod uwagę ryzyko nałożenia wysokich sankcji zarówno po stronie dostawcy, jak i nabywcy, kluczowe znaczenie będzie miało właściwe zidentyfikowanie transakcji objętych obowiązkowym MPP i właściwe ich oznaczenie i rozliczenie.

NOWA DEFINICJA PIERWSZEGO ZASIEDLENIA

⇒ Od 1 września 2019 r. (Dz.U. z 2019r.poz.1520) zmienione zostaną przesłanki stosowania zwolnienia dla dostaw budynków, budowli i ich części, a dokładnie zlikwidowany zostanie warunek, że ich zasiedlenie musi nastąpić w ramach czynności podlegającej opodatkowaniu - zmiana ta stanowi realizację wyroku TSUE z dnia 16.11.2017 r. w sprawie C-308/16 Kozuba Premium Selection Sp. z o.o.

⇒ Dostosowując przepisy do ww. orzeczenia TSUE odstąpiono w art. 2 pkt 14 od warunku, zgodnie z którym pierwsze zasiedlenie budynków, budowli lub ich części następuje w wykonaniu czynności podlegającej opodatkowaniu.

⇒ Ponadto doprecyzowano, że pierwsze zasiedlenie poza oddaniem do użytkowania pierwszemu nabywcy lub użytkownikowi budynków, budowli lub ich części, **obejmuje również rozpoczęcie użytkowania na potrzeby własne tych budynków, budowli lub ich części, po ich wybudowaniu lub ulepszeniu.**

Nowe brzmienie art. 2 pkt 14:

Art. 2. Ilekroć w dalszych przepisach jest mowa o:

(...)

14) pierwszym zasiedleniu rozumie się przez to oddanie do użytkowania pierwszemu nabywcy lub użytkownikowi lub rozpoczęcie użytkowania na potrzeby własne budynków, budowli lub ich części, po ich:

a) wybudowaniu lub

b) ulepszeniu, jeżeli wydatki poniesione na ulepszenie, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym, stanowiły co najmniej 30% wartości początkowej;

⇒ Definicja pierwszego zasiedlenia jest istotna z punktu widzenia możliwości zastosowania zwolnienia z art. 43 ust. 1 pkt 10 i w tym zakresie brzmienie przepisu na dzień powstania obowiązku podatkowego przesądza o zastosowaniu zwolnienia lub jego niezastosowaniu.

Odstąpienie od powiązania pojęcia „pierwszego zasiedlenia” z wykonywaniem czynności podlegających opodatkowaniu będzie skutkowało w niektórych wypadkach wcześniejszym pierwszym zasiedleniem budynku, budowli lub ich części (np. w przypadku, gdy ich oddanie do użytkowania pierwszemu nabywcy lub użytkownikowi nie nastąpiło w wykonaniu czynności opodatkowanych, albo gdy właściciel po ich wybudowaniu lub ulepszeniu wykorzystywał je na własne potrzeby związane ze sprzedażą opodatkowaną VAT), a w konsekwencji wpłynie na stosowanie zwolnienia przedmiotowego, o którym mowa w art. 43 ust. 1 pkt 10 i 10a.

U W A G A

Nowa definicja pierwszego zasiedlenia weszła w życie od 1.09.2019 r. Jednak do momentu jej zmiany podatnicy mogli stosować obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa krajowego albo też bezpośrednio przepisy dyrektywy w sprawie VAT, z uwzględnieniem wykładni pojęcia pierwszego zasiedlenia dokonanej przez TS UE.

⇒ Ponadto, z uwagi na zmianę tej definicji, uchylono ust. 7a w art. 43 ustawy o VAT. Jak wynika z art. 43 ust. 1 pkt 10a lit. b) ustawy o VAT, zwalnia się z VAT dostawę budynków, budowli lub ich części nieobjętą zwolnieniem, o którym mowa w pkt 10, pod warunkiem że dokonujący

ich dostawy nie ponosił wydatków na ich ulepszenie, w stosunku do których miał prawo do odliczenia VAT, a jeżeli ponosił takie wydatki, to były one niższe niż 30% wartości początkowej tych obiektów. Do końca sierpnia 2019 r. na podstawie ust. 7a ustawy o VAT, warunku tego nie stosowało się, jeżeli budynki, budowle lub ich części w stanie ulepszonym były wykorzystywane przez podatnika do czynności opodatkowanych przez co najmniej 5 lat. **Warunek ten przestał obowiązywać od 1,09,2019 r.**

KOLEJNE OGRANICZENIE ZWOLNIENIA PODMIOTOWEGO

⇒ Od dnia 1.09.2019 r., została ograniczona możliwość korzystania ze zwolnienia ze względu na wartość sprzedaży (do 200 tys. zł rocznie).

⇒ Ze zwolnienia podmiotowego nie mogą korzystać podatnicy, bez względu na wysokość sprzedaży, gdy prowadzą sklepy internetowe m.in. z preparatami kosmetycznymi, komputerami, sprzętem gospodarstwa domowego. Zgodnie z art. 113 ust. 13 pkt 1 lit. f ustawy VAT zwolnienia podmiotowego nie stosuje się do podatników dokonujących dostawy następujących towarów, w związku z zawarciem umowy w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności stron, z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy włącznie:

- preparatów kosmetycznych i toaletowych (PKWiU 20.42.1),
- komputerów, wyr. elektronicznych i optycznych (PKWiU 26),
- urządzeń elektrycznych i nieelektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego (PKWiU 27),
- maszyn i urządzeń, gdzie indziej nieskasyfikowanych (PKWiU 28).

⇒ Brak zastosowania zwolnienia podmiotowego dotyczy również sklepów stacjonarnych sprzedających części samochodowe i do motocykli (PKWiU 45.3. i 45.4).

⇒ Ze zwolnienia nie skorzystają także podatnicy świadczący usługi ściągania długów, w tym faktoringu.

PARAGON z NIP NABYWCY

⇒ Na podstawie ustawy z 4.07.2019 r. (Dz.U. poz.1081) od 1.01. 2020 r. zostały wprowadzone także poniższe zmiany:

- zakaz wystawiania faktury do paragonu niezawierającego NIP-u nabywcy (art. 106b ust. 5),
- dodatkowe zobowiązanie podatkowe za naruszenie zakazu wystawiania faktur do paragonów niezawierających NIP nabywcy (art. 106b ust. 6),
- sankcje w postaci dodatkowego zobowiązania podatkowego za ujęcie w ewidencji faktury wystawionej na podstawie paragonu niezawierającego NIP nabywcy (art. 109a ustawy o VAT).

⇒ Wystawienie faktury z tytułu sprzedaży zarejestrowanej w kasie rejestrującej dla nabywcy (podatnika VAT) będzie uzależnione od zamieszczenia na paragonie NIP nabywcy,

⇒ Wystawienie faktury do paragonu bez NIP podatnika zagrożone będzie sankcją w wysokości odpowiadającej 100% kwoty podatku wykazanego na tej fakturze.